

1713 Ekspektancebrev på klokkerembedet

Rigsarkivet

Københavns Universitet, Konsistoriets kopibog 1713

Transskriberet af Jesper Vang Hansen, 2006

Trinitatis Kirkes klokker siden 1697 var Søren Mathiesen. I 1713 var han omkring 60 år og det var tid til at finde en efterfølger. Klokkerstillingen blev oftest givet til tro medarbejdere (student), der havde tjent Universitetet i andre stillinger (f.eks. som pedel) i mange år. Jeg kender ikke Johann Christian Sachmanns fortjenester, der kan forklare at han blev udvalgt og opnåede brev på at blive klokker når Søren Mathiesen var død.

Johann Christian Sachmann blev aldrig klokker ved Trinitatis Kirke. Han døde før Søren Mathiesen, der levede til han blev 87-årig i 1740 og som sædvane beholdt klokkerstillingen til sin død.

Interessant er tilføjelsen efter pkt. 7, hvor han bliver pålagt ikke at lukke op til den øverste del af Rundetaarn. Der var flere klager fra observatorerne over Søren Mathiesen, der havde tilladt folks adgang til toppen af tårnet og derved have forvoldt meget skade på observatoriet og dets instrumenter.

Umiddelbart efter konsistoriets udnævnelse af klokkerens efterfølger forsøgte Søren Mathiesen at indsætte sin søn som efterfølger. Konsistoriet afslog, da sønnen endnu kun var en dreng, der gik i skole og fordi hans anmodning kom for sent! (acta consistorii, 16. dec. 1713)

Efter ekspektancebrevet følger Johann Sachmanns accept af udnævnelsen (revers) og til sidst Den kongelige confirmation af udnævnelsen.

Universitets Kalds- og Expectantsefbref given Studioso Johann Christjan Sachmann paa Trinitatis Kirkes Klockere.

Rector og Professores udi det kongelige Universitet her i Kiøbenhavn kiendes og gjøre vitterligt at vi i henseende til det skikkelige forhold, ærlighed, flid og vindskibelighed som hæderlige og Vellærde Studiosus Johan Christian Sachmann her paa Universitetet er bekiendt for, have antaget saa som vi og hermed antager bemelte Johan Christian Sachmann naar Klockertienesten ved Hellig Trefoldigheds Kirke her i Kiøbenhavn ved nuværende Klocker Søren Mathisens dødelige afgang leddig blefver udi samme Søren Mathiesens sted at være Klocker samme steds med efterfølgende vilkaar.

1. Skal hand med største flid og troskab forrette alt hvis hannem udi hans anbetroede Embede tilkommer efter kongl. Majestets allernaadigste Løn og Ritual.

2. Rectori og Professoribus skal hand som sin af Kongen allernaadst, beskikkede rette øfrighed bevise all tilbørlig hørksomhed og lydighed og intet forsømme af hvis hannem hans Embede angaaende af dennem samt Procuratore Templi vorden anbefalet.

3. Ved Kirckegaarden skal hand have dagelig opsyn at de altid rene og skikkelige holdis og som det hannem i særdeleshed tilkommer at lade kirken Ugentlig feje, og, saa tit behøves, de nederste parter afstøve saa skal hand tilholde Graverne at de i lige maade Kirkegaarden over alt fra ureenlighed reenholde.

4. Ved gravrne i Kirken og paa kirkegaarden skal hand forsvarligen og som Loven samt kongl. Forordninger allernaadigst byder, omgaaes og icke nogen Grav grave eller aabne. Lngt mindre nogen fliise eller Ligsten paalegge er aftage uden Procuratoris Templi videnskab.

5. Med Klockerne skal have oplisgt at de forsvarligen og til de bestemte tider ringes paa og bære all muelige omsorg at seyervercket vorder rigtig opdraget og det paa egen bekostning bevagter ligesom hans Formand uden kirckens bekostning der for til Uhrmageren.

6. Paa Kirckens ornamenten og Klæder skal hand skikkeligen tage vare, at de altid findes phueselige og reene saa og forvare og berbagte ald det Inventarium som ved Kirken findes efter rigtig Specification som hannem af hans formands Enke og Avfvinger der paa skal tilstilles, og skal hand i særdeleshed dageligen tilsee at iingen Laase i Kirken bliver afbrudt eller noget af Kirkens messing bortstaalet.

7. Hand skal og rigtig holde contra Bogger over de Børn som i Kirken døbes samt de Brudefolck som bliver viede saa velsom over alle de døde som begravnes inden og uden Kirken item over dennem som gaar til skrifte. Og hvis gamle Liig beslage ibm i Jorden findes og af de dødes kister ere af falden der med skal forholdes efter Conclusum Consistorii af Dato 11 January 1696.-

Den Løn som hans Formand haft haver skal hand lade sig nøje med i allemaader og icke befatte sig med det Runde Taarns oplukkelse paa det øfverste sted, uden Consistorii, Procuratoris Templi, og Atronomiæ Professoris særdelis Bevilling, og sig da dermed uden Klagemaal forholde. Til ydermeere Bekreftelse haver vi ladet trykke Ractoris Magnifici Sigilum heneden for og af Collegii Consistorialis Secretario underskrevne.

Kiøbenhavn d. 9. Decbr. Ao 1713

M. Anchersen

Universit. Reg, p.t. Secr.

Johann Christjan Sachmanns revers paa samme Degne-Kald

Saa som det gunstigt haver behaget Rector og Professorer her ved det kongl. Universitet, at kalde og Beskicke mi til at være Klocker til H. Trefoldigheds Kirke her i Kiøbenhafn, naar den Idtrige Klocker Søfren Mathisen ved Døden afgaar da lover og forpligter ieg mig til der imod med største lydighed at holde efterskrevne Poster,

[Gentagelse af ovenstående]

Og i det Øvrige lover at holde ovenskrevne Puncter ubrydeligen ender min Bestillings fortabelse. Dets til bekræftelse under min Haand og Signet.

Hafn d. 27. January 1714

Johan Christian Sachman

Hans Kongl. Mayst. Confirmation gifven Johm Chr. Sachmann paa samme Klockertieneste

Vii Friderich dend fierde af Guds Naade Konge til Danmark og Norge de Venders og Gothers Hertug udi Slesvig Holsten Starmare og Dytmeersken, Greve udi OldenBorg og Detmarsken, Giøre alle Vitterligt at eftersom os elskelige Rector og Professorer ved Universitetet her i Voris Kongel. Residents Stad Kiøbenhavn haaver antaget Studiosus Johan Christian Sachman til at vere Klocker ved Hellig Trefoldigheds Kirke samme steds naar samme Klockertienester ved den nu værende Klocker Søren Mathisen ved dødelig afgang ledig vorder efter det bemeldte Johan Christian Sachmann der paa dend 9. December sidst afviget med deelte Breves vedere formelding, og hand med hvs os om Voris allernaadigste Confirmation der paa allernaadigts ansøgning giort haver da ville vi forannævnte Johan Christian Sachmann udi forskrevne Klockertieneste allernaadigst have Confirmeret og stadfæstet saa og hermed Confirmeres og stadfæster saa at des ... hans i Liv og Levnet sig tilbørligen Og forholder, og han dovenskrevne Søren Mathiesen overlever maa og skal hand Klockertienesten fuldkommen tiltræde og betiene saa lenge hand sig der udi saa ledes forholder at ingen billig klage over hannem foraarsage sv. Forbydendes alle og ene ... imod, eftersom forskrevet staar at hindre eller i nogen Maade forfang at giøre under vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Kiøbenhavn den 5. January 1714

Under vor Kongelig Haand og Signet

Frederich R.

/D.Vibe

Allerundernanigst læst paa Consistorio d. 13. January Ao 1714 og Protocolleret

Testor M. Anchersen

Universit. R. p.t. Secr.